

Chtěl jsem vzdát hold lidem, kteří obstáli, říká Rudolf Prekop

5.12.2025 - Petra Jungwirthová | Ústav pro studium totalitních režimů ČR

Rozsáhlý obrazový projekt Underground / Lidský portrét, od 21. 11. letošního roku zaplnil výstavní prostory Paláce Archa. Jeho autor Rudolf Prekop v něm zachytil více než 60 osobností československé alternativní a undergroundové kultury. V rozhovoru přibližuje průběh i finální výstup z dlouhodobého projektu, svůj vztah k portrétovaným lidem i to, proč chce celý soubor uchovat pohromadě, jako trvalé svědectví o síle individuální svobody. „Je to galerie statečných a svobodných. Chtěl jsem vzdát hold lidem, kteří obstáli,” řekl na úvod našeho rozhovoru.

Váš projekt nese název *Underground / Lidský portrét*. Co bylo impulsem k jeho vzniku?

Vždy mě zajímali lidé, kteří se chovají autonomně, nezávisle a důsledně. A právě osobnosti undergroundu tuto kvalitu reprezentují mimořádným způsobem. Chtěl jsem proto vytvořit galerii portrétů, která nebude jen uměleckým souborem, ale také dokumentem doby a výpovědí o autentických životních příbězích a charakteru těchto osobností.

Proč jste se rozhodl pro tak rozsáhlý cyklus portrétů? Projekt zahrnuje více než 130 fotografií...

Protože underground není jen několik známých jmen. Je to široké společenství, které zahrnuje lidi napříč profesemi, hudebníky, básníky, výtvarníky, performery, ale také nenápadné osobnosti, které minulý režim stíhal právě pro jejich komunitní aktivitu nebo občanské postoje. Avšak zároveň je potřeba zdůraznit, že tento projekt si nikdy nekladal za cíl vytvořit encyklopedii, nebo katalog undergroundu. Jedná se o projekt navýsost výběrový, který po téměř desetileté realizaci dosáhl svých realizačních, finančních a jiných limitů

Soubor vznikl devět let. Jak probíhalo samotné fotografování?

Fotografoval jsem mezi lety 2014 a 2023 na půdě FAMU, v ateliéru katedry fotografie. Technicky jsem pracoval klasicky – analogem, středním formátem na Hasselblad. Každý portrét jsem zpracoval ručně od negativu až po finální zvětšeninu. Bylo pro mě zásadní, aby každý snímek byl „vintage“ originál. Ne kopie, ne digitální tisk – ale autentická fotografická práce, kde světlo, chemie a fyzická práce v komoře tvoří součást výsledku. Během celého procesu se na práci vystřídal několik produkčních týmů. Měl jsem však štěstí na spolupráci s Františkem „Čuňasem“ Stárkem, který byl po celý ten čas odborným garantem projektu a který mnohé portrétované osobně kontaktoval a přivedl „na plac“.

Mluvíte o portrétech jako o „galerii statečných a svobodných“. Co to pro vás osobně znamená?

Tito lidé i v nesvobodné době žili svoje životy svobodně, pravdivě, tvořivě, pomáhali si, obstáli. To je poselství, které jsem cítil jako nejdůležitější: že svoboda vždy začíná u jednotlivce. A že občanská odvaha není něčím abstraktním, ale konkrétním životním rozhodnutím a postojem. Odkaz těchto osobností není minulostí. Je apelem k současnosti – k obraně demokratických hodnot, otevřené společnosti, k osobní odpovědnosti.

Výstava má také výrazný dokumentární rozměr. Co všechno mohou návštěvníci vidět?

Kromě samotných fotografií výstava zahrnuje: textovou část s QR kódy, které po rozkliknutí odkazují

na medailony portrétovaných osobností s jejich autobiografií. Součástí expozice je i projekce unikátních dobových filmových dokumentů **Františka Stárka** a také publikace *Underground / Lidský portrét* v české a anglické verzi, která celý projekt doprovází.

Výstava měla už několik zastavení - Cheb, Jindřichův Hradec, Ostravu, Brusel... Jak vnímáte její „pražskou premiéru“ v Paláci Archa?

Beru to jako symbolické završení několikaleté práce. Palác Archa je krásný, důstojný a zároveň živý prostor – přesně takový, jaký jsem si přál. Mám velkou radost, že výstava vznikla ve spolupráci s Ústavem pro studium totalitních režimů, institucí, která přesně rozumí tomu, proč má tento projekt smysl.

Zmiňoval jste, že byste chtěl celý soubor trvale uložit v knihovně Jána Langoše v ÚSTR. Proč právě tam?

Ústav pro studium totalitních režimů považuji za nejvhodnější instituci, která dokáže garantovat odbornou péči, veřejnou dostupnost a dlouhodobý význam projektu. Mou prioritou je uchovat celý soubor pohromadě – jako studijní, edukační, historický a umělecký dokument doby pro současnou i budoucí generace. Nechci, aby se snímky rozptýlily do soukromých sbírek nebo torzovitě ztratily svou společenskou výpovědní sílu. **Ústav pro studium totalitních režimů a Knihovna Jána Langoše** se stává místem, které propojuje paměť, vzdělávání a občanský rozměr moderních dějin. Tam by podle mého měl soubor dlouhodobě žít.

Co byste si přál, aby si návštěvník odnesl z výstavy?

Především vědomí, že svoboda není samozřejmá. Že lidé, jejichž tváře zde vidíme, žili své životy autenticky a nesmlouvavě, i když to bylo spojeno s reálným rizikem. Že zápas o svobodu má svůj smysl i za cenu osobní oběti. A také naději – že v každé době je možné obstát.

AUTOR: PETRA JUNGWIRTHOVÁ

FOTO: ÚSTR / JÚLIA HOLAŇOVÁ a BARBORA ČAŇOVÁ

Související:

- Informace k výstavě Rudo Prekop: Underground/Lidský portrét na webu ÚSTR
- Komentovaná prohlídka výstavy se koná 17. 12. 2025 ve 14 hodin – podrobnosti zde
- Tisková zpráva V Paláci Archa vystavuje fotograf Rudo Prekop svůj cyklus Underground – lidský portrét
- Rozhovor o náplni a poslání výstavy Underground / Lidský portrét s jejím autorem, fotografem Rudo Prekopem

<https://www.ustrcr.cz/chtel-jsem-vzdat-hold-lidem-kteri-obstali-rika-v-rozhovoru-rudolf-prekop>